

El pou de glaç de Buscastell

EL POU COBERT MÉS GRAN DE TOT EL PAÍS

ELS POUS DE GLAÇ A MAÇANET

Maçanet és l'únic poble de la plana de la Selva del qual es té constància de l'existència de pous de glaç. A Buscastell ens trobem davant d'un notable exemplar de l'arquitectura civil del segle XVII que destaca per les seves mides i grau de conservació. Està considerat el pou cobert més gran de tot el país.

Les primeres referències documentades que en tenim són de 1650, quan n'era propietari en Miquel Buscastell. Els murs són de maçoneria de pedra granítica d'uns 80 cm. de gruix, el diàmetre és de 8,50 x 9,20 i té una alçada de 11,20 m. Com la major part dels pous de glaç, la seva forma és totalment cilíndrica, cobert per una cúpula on coexisteixen pedra i rajols fets en un forn situat a uns 100 metres del pou i que va desaparèixer fa uns quaranta anys. Els blocs de gel s'introduïen per la petita porta de la part de dalt, just allà on comença la volta. Des de l'altra obertura, es vigilava el procés d'emmagatzematge.

El glaç del pou de Buscastell, a més de la bassa de la casa, es produïa amb aigua de la riera de Santa Coloma desviada en basses d'escassa fondària. El gel produït per les baixes temperatures hivernals es tallava en blocs o es trinxava picant-lo i es deuria transportar amb carretes tirades per bous o mules fins al pou. A l'interior, on els jornalers treballaven amb llum d'espelmes, el glaç es dipositava en blocs o es trinxava i s'hi posava una capa de palla i plantes per afavorir la seva conservació fins a l'arribada de l'estiu, l'estació de màxim consum. La major part de la producció de Buscastell era venuda a Girona, però una part anava a Barcelona, des d'on es distribuïa a altres localitats, com Mallorca. La inusual entrada amb túnel a peu de pou es va obrir durant la postguerra, quan un veí de Maçanet va obtenir permís del propietari per fer una plantació de xampinyons que comercialitzava a Barcelona.

A Maçanet hi ha constància de dos pous més a part del de Buscastell però es troben enderrocats i tapats; un d'ells és el situat prop del Turó de la Neu a Can Villà del veïnat de Soliva, avui aprofitat per al dipòsit d'aigua de la urbanització Maçanet Residencial Park, i l'altre en els mateixos límits de l'Estany, en els terrenys del Mas Puigtió.

Les obres de restauració del pou de Buscastell van ser realitzades pel Taller d'Història de Maçanet que va aportar el treball i la meitat del pressupost necessari per a la reconstrucció; la resta va ser proporcionada per l'Ajuntament, la Diputació de Girona i la Generalitat. La restauració es va estendre des de l'any 1997 fins el 2002, i la cerimònia d'inauguració es va fer el 27 d'octubre d'aquell mateix any.

CONTRACTE D'EXPLOTACIÓ DEL POU DE CAN VILLÀ

Antigament, aquests terrenys foren propietat de la família Villà, una de les poques que tenien el privilegi de recollir el glaç de l'Estany de Sils. L'única referència que s'ha trobat fins ara és un document del gener de 1660, conservat a l'Arxiu de Can Trinxeria, en què Guillem de Montcada, Marquès d'Aitona i Senyor directe de l'Estany, concedeix a Francesc Villar de Maçanet "replegar tot lo glas ques fa dins lo estany de Sils i rieras mirja lleuga la rededor de dit estany". A canvi, Villar havia de pagar dos sous cada any en moneda barcelonesa (per les festivitats de Sant Pere i de Sant Feliu), i 35 lliures d'entrada.

Per altra banda, al procurador Vilossa li era permès "donar i concedir facultat als domers de dita parrochia de Masanet o altre qual senor de trauer eo fer trauer glaç de la senyoria de dit Marques del spay de tres quarteras de sembradura de blat".

En el document també s'esmenta que no hi havia dret de reclamació cas que l'estany s'assequés de manera natural o artificial. Per altra banda, el marquès havia de fer pública una crida per tal que ningú en tragués glaç, sota pena de pagar quaranta lliures de multa.

